

N:o 4.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende samt till lag om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten; gifven Stockholms slott den 16 december 1904.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o) lag om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende; samt

2:o) lag om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Ossian Berger.

Förslag

till

L a g

om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af
medborgerligt förtroende.

Härigenom förordnas, att 2 kap. 19 §, 3 kap. 13 §, 8 kap. 30 §, 12 kap. 21 §, 14 kap. 46 §, 16 kap. 16 §, 19 kap. 22 §, 20 kap. 14 §, 21 kap. 10 §, 22 kap. 22 § samt 23 kap. 2 § skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 KAP.

19 §.

Vissa i lagen bestämda brott kunna medföra den påföljd, att den dömd förklaras hafva förverkat medborgerligt förtroende. Ej må dylik påföljd ådömas, där ej brottet varder belagdt med dödsstraff eller med straffarbete i minst sex månader.

Förlust af medborgerligt förtroende ådömes för alltid, där den dömd gjort sig skyldig till dödsstraff eller straffarbete på lifstid eller brottet är sådant, som i 13 kap. 1 eller 2 § sägs, men i annat fall intill dess viss tid, minst ett och högst tio år, förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven.

Den, som till förlust af medborgerligt förtroende dömd är, hafve förverkat ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves; vare ock, så länge han är medborgerligt förtroende förlustig, utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras.

3 KAP.

13 §.

Har någon, efter 4, 7 eller 8 §, gjort sig skyldig till straffarbete i minst sex månader för delaktighet i brott, hvarå förlust af medborgerligt förtroende för alltid efter lag följa kan; varde då ock dömd medborgerligt förtroende förlustig, efter ty i 2 kap. 19 § sägs.

8 KAP.

30 §.

Den, som till straff efter 1, 4, 5, 6, 9, 11, 13, 15, 16, 18 eller 20 § sig skyldig gjort, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 2, 3, 7, 8 eller 10 § är förfallen till straffarbete i minst sex månader.

12 KAP.

21 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 11 eller 14 § fälles, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 4, 7, 12, 13, 16 eller 18 § pröfvas skyldig till straffarbete i minst sex månader.

14 KAP.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1 eller 2 §, 18 § 1 mom., 19, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 18 § 2 mom. eller 27 § pröfvas skyldig till straffarbete i minst sex månader.

16 KAP.

16 §.

Den, som efter 3 § gjort sig förfallen till dödsstraff eller till straffarbete i minst sex månader, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 1, 2 eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader.

19 KAP.

22 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 4, 7, 8 eller 10 §, 17 § 1 mom. eller 18 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 3 eller 6 § gjort sig skyldig till dödsstraff eller till straffarbete i minst sex månader eller efter 5 eller 9 § till straffarbete i minst sex månader.

20 KAP.

14 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kap. förmäles, gjort sig skyldig till straffarbete i minst sex månader, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

21 KAP.

10 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 9 § gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader.

22 KAP.

22 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kap. förmäles, gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

23 KAP.

2 §.

Har gäldenär oredlighet mot sina borgenärer brukat ity

1. att han, sedan han själf sökt att få sin egendom afträda, eller, där konkursen tvungen är, sedan borgenärs ansökning därom honom kunnig blef, något af egendomen, borgenärerna till förfång, dock utan sviklig afsikt att bereda sig fördel, sålt, uppsätligen förstört eller annorledes förskingrat; eller

2. att han, med kännedom om sitt obestånd eller sin oförmåga att rätt för sig göra, genom gifva eller annan åtgärd, som till sin följd därmed lika är, afhändt sig egendom af sådant värde, att borgenärerna däraf märklig skada haft eller få kunnat;

dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse; varde ock, där han till straffarbete i minst sex månader dömes, förklarad medborgerligt förtroende förlustig.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten.

Häriigenom förordnas, att 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten skola erhålla följande ändrade lydelse:

58 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 42, 43 eller 44 §, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig.

Lag samma vare, om någon efter 41 § gjort sig förfallen till dödsstraff eller till straffarbete i minst sex månader, så ock om någon är förfallen till straff för brott som i 49 § omförmäles, där brottet skett i förrädlig afsikt.

122 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 108, 116, 117, 118 eller 119 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 113 eller 114 § gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 7 oktober 1904.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 BERGER,
 MEYER,
 VON FRIESEN,
 VIRGIN.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet BERGER anmälde i underdånighet Riksdagens skrifvelse den 13 maj 1896, däruti Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville taga i öfvervägande, i hvad mån, särskildt hvad angår tjufnadsbrotten, användande af straffpåföljden förlust af medborgerligt förtroende måtte kunna ytterligare inskränkas samt därefter till Riksdagen göra den framställning, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Härefter anförde departementschefen:

»Med anledning af två vid 1896 års riksmöte väckta motioner rörande ändrade bestämmelser om förlust af medborgerligt förtroende, framhöll Riksdagen i omförmälda skrifvelse vikten att så reglera användningen af nämnda påföljd, att den blefve ådömd endast i de fall, då omtanke om samhällets säkerhet det oundgängligen kräfde. Nu gällande bestämmelser

syntes Riksdagen i detta afseende alltför stränga, särskildt i fråga om tjufnadsbrotten; såväl härutinnan som vid flera andra brott torde, utan fara för samhällets säkerhet, väsentliga lindringar kunna beredas de för brott dömda, och frågan vore af den vikt, att en utredning af hithörande förhållanden syntes af verkligt behof påkallad.

Enligt 2 kap. 19 § strafflagen, i dess nuvarande lydelse, har den, som dömts förlustig medborgerligt förtroende, förverkat ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves; så länge han är medborgerligt förtroende förlustig, är han ock utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras. Hvilka de rättigheter och förmåner äro, som härmed åsyftas, därom stadgas i särskilda lagar och förordningar.

Sammanfattas hvad sålunda är i olika författningar stadgadt rörande förlust af medborgerligt förtroende, skall denna påföljd finnas hufvudsakligen innebära:

1) förlust af ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, som den dömda, då han underkastas påföljden, kan innehafva, äfvensom obehörighet att, så länge påföljden varar, erhålla sådan befattning;

2) uteslutning från kommunal rösträtt och i följd däraf från rätten att deltaga i val till Riksdagens andra kammare;

3) obehörighet att aflägga vittnesed och partsed äfvensom att vara rättegångsombud eller skiljeman;

4) obehörighet att idka handel, varutillverkning eller annan yrkesmässig handtering annat än i viss ringare omfattning samt obehörighet att öfver hufvud utöfva vissa näringsyrken.

Det land, som på förevarande område står Sverige närmast, är, såsom äfven kunnat väntas, Finland. Enligt dess strafflag af år 1889 ådömes för vissa brott, förutom hufvudstraffet, äfven förlust af medborgerligt förtroende antingen för alltid eller på viss tid, ej under ett och ej öfver femton år. Denna påföljd får i regeln ej förenas med andra straff än tukthus eller dödsstraff.

Jämväl de flesta andra europeiska länder hafva i sin strafflagstiftning upptagit bestämmelser, enligt hvilka personer, som dömts för gröfre brott, drabbas af minskning i medborgerliga och politiska rättigheter. Ofta nog hafva dessa påföljder sitt historiska ursprung i ett ärelöshetsstraff, men det torde numera saknas exempel på, att någon lagstiftning afsiktligt förlänar påföljden en karaktär af skamstraff. Lagens syfte är allenast att skydda samhället emot att vissa funktioner utöfvas af personer, som visat sig vara därtill olämpliga. Denna synpunkt framträder för öfrigt, åtminstone i en eller annan riktning, jämväl uti länder,

hvilka, såsom Danmark och England, icke upptagit bestämmelser af ifrågasvarande art i sin strafflagstiftning, i det att gröfre brott medföra t. ex. obehörighet att utöfva politiska rättigheter.

Efter dessa erinringar anhåller jag att såsom exempel på nyare lagstiftning å ifrågasvarande område få närmare redogöra för innehållet i ett par grannländers bestämmelser i ämnet.

Den nya norska strafflagen af den 22 maj 1902 upptager såsom allmänna straff, förutom böter, ett svårare frihetsstraff: »Fængsel» och ett lindrigare: »Hefte». Med dessa straff kunna förenas vissa tilläggsstraff, af hvilka här blott omnämnes »Fortabelse af visse Rettigheder». Detta innebär enligt §§ 29 och 30:

1. Förlust af allmän tjänst, som af den skyldige innehafves. Dom på »Fængsel» i sex månader eller därutöfver medför förlust af hvarje allmän tjänst, som af den skyldige innehafves. På kortare tids »Fængsel» äfvensom på »Hefte» och frändömande af allmän tjänst följer förlust af sådan allmän tjänst, hvartill den skyldige genom den straffbara handlingen visat sig oskicklig eller ovärdig.

2. Förlust för en tid af tio år af rösträtt i allmänna angelägenheter och af rätt att bekläda allmän tjänst. Dom på »Fængsel» i ett år eller därutöfver medförer förlust af dessa statsborgerliga rättigheter. På kortare tids »Fængsel» eller på »Hefte» i tre år eller därutöfver eller på tjänstens förlust följer förlust af dessa rättigheter, för så vidt den skyldige genom den straffbara handlingen visat sig ovärdig att åtnjuta dem.

3. Förlust för en tid af tio år af rätten till tjänstgöring i rikets krigsmakt. Med dom på »Fængsel» eller på »Hefte» i tre år eller därutöfver eller på tjänstens förlust *kan* förenas förlust af rätten till tjänstgöring i rikets krigsmakt, för så vidt den skyldige genom den straffbara handlingen visat sig ovärdig till sådan tjänstgöring.

4. Förlust för en tid af intill fem år eller för alltid af rätten att innehafva vissa befattningar, såsom sakförare, läkare, djurläkare, apotekare med flera. Med dom på »Fængsel» eller tjänstens förlust *kan* förenas förlust af dessa rättigheter eller någon af dem, såframt den skyldige genom den straffbara handlingen visat sig ovärdig den tillit, som befattningen kräfver, eller han kränkt plikter, som honom i befattningens utöfning ålegat, och fara är för återfall.

5. Förlust för en tid af intill fem år eller för alltid af rätt att drifva vissa näringsfång, hvarom i domen skall särskildt nämnas.

Särskilda bestämmelser äro i den norska strafflagen gifna i syfte, att den dömda må efter viss tid kunna återvinna honom frändömda rättigheter.

Den norska strafflagen har emellertid icke afsett att uttömnande sammanfatta alla följder af straffdomen med hänsyn till den dömdes medborgerliga ställning, utan den har fortfarande såsom hittills öfverlämnat åt den privata rätten att bestämma de villkor med hänsyn till ostrafflig eller oklanderlig vandel, som kunna erfordras för innehafvare af vissa befattningar eller utföware af vissa yrken.

I tyska strafflagen sammanfattas under benämningen »förlust af medborgerliga äresrättigheter» (Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte): ständig förlust af sådana befattningar, som innehafvas på grund af allmänt val, afvensom af offentliga tjänster, värdigheter, titlar, ordnar och hederstecken. Vidare medför förklarandet under den tid, som i domen är utsatt, ovärdighet att bära landets kokard, att inträda i tysk krigstjänst; att vinna offentliga ämbeten, värdigheter, titlar, ordnar och hederstecken; att rösta i offentliga angelägenheter, att välja eller blifva vald eller utföwa andra politiska rättigheter; att bevittna handlingar; att vara förmyndare, god man och annat dylikt.

Förlust af medborgerliga äresrättigheter skall endast vid mened, gröfre koppleri och yrkesmässigt ocker ovillkorligen ådömas, men i öfrigt må efter omständigheterna i hvarje fall, då dödsstraff eller tukthusstraff ådömes, ifrågakvarande påföljd därmed förenas. Påföljden kan ock förenas med fängelse, men endast när den ådömda strafftiden uppgår till minst tre månader och antingen lagen uttryckligen medgifver ådömandet af påföljden eller fängelsestraffet på grund af förmildrande omständigheter träder i stället för tukthusstraff. Där förlust af medborgerliga äresrättigheter ådömes för viss tid, skall tiden sättas, vid tukthusstraff, till minst två och högst tio år, och, vid fängelsestraff, till minst ett och högst fem år, allt räknadt från dagen, då straffet blifvit utståndet.

Ät domstolens pröfning är äfven, när fängelsestraff är i fråga, öfverlämnadt att, i stället för ådömande af förlust af medborgerliga äresrättigheter, förklara den brottslige ovärdig att under en tid af minst ett, högst fem år beklåda allmän tjänst.

Dessutom torde här böra anmärkas att, jämlikt strafflagens speciella del, en menedare är för alltid ovärdig att på ed höras såsom vittne eller sakkunnig samt att, på grund af särskilda lagar, förlusten af medborgerliga äresrättigheter kan föranleda äfven andra än de i strafflagen nämnda verkningar, såsom obehörighet att vara ansvarig utgifvare af periodiska skrifter eller att hålla och handleda lärningar m. m.

Af hvad jag nu anfört framgår, att den svenska strafflagen i den fråga, som är å bane, ingalunda intager den särställning, som mången synes hafva föreställt sig, om än vissa lagar, såsom t. ex. Norges, skilja

sig från den svenska genom att icke sammanfatta omförmälda minskning i rättigheter under en gemensam benämning och därigenom öppna möjligheten att i det särskilda fallet inskränka påföljden till förlust af någon eller några af ifrågavarande rättigheter.

Emellertid har här i riket ända från nya strafflagens tillkomst klander oupphörligt riktats emot denna straffpåföljd, i det att den ansetts verka skadligt på den dömda genom att försvåra möjligheten för honom att genom ärligt arbete förvärfva sitt uppehälle. Af hvilken art anmärkningarna varit och hvilka medel som föreslagits till deras afhjälpande torde bäst framgå utaf en öfversikt af denna påföljds historia och de hittills ifrågasatta ändringsförslagen.

Lagkommittén, som i sitt förslag till straffbalk upptog begreppet förlust af medborgerligt förtroende, anförde härom, att vissa brott ansågos allmänneligen så nesliga, att gärningsmannen genom dem förverkade allt medborgerligt förtroende. Vid sådant förhållande tillhörde det så mycket hellre lagstiftningen att genom uttryckliga förklaranden gifva sanktion åt allmänna omdömet i dessa fall, som staten själf måste anse den, hvilken förlorat enskildas aktning och förtroende, äfven vara ovärdig hvarje ämbete, utmärkelse eller annan företrädesrättighet. Kommittén anmärkte, att i senare tider de flesta lagstiftningar fäst en sådan påföljd vid själfva straffen; när dessa varit af svårare beskaffenhet, hafva de ovillkorligen medfört förklarande af gärningsmannens vanheder. Emellertid borde, enligt kommitténs åsikt, tagas i betraktande, ej själfva straffet, utan fastmera brottets egenskap. Så kunde en gärning, i anseende till dess objektiva straffbarhet, t. ex. vid dråp af hastigt mod, beläggas med svårt straff, utan att gärningsmannen ådrog sig någon vanheder. På sådan grund blef i lagförslaget för hvarje brott, som ansågs medföra vanheder, denna påföljd särskildt utsatt, och kommittén ansåg sig kunna antaga två arter däraf. Den ena, under benämning förlust af medborgerligt förtroende för alltid, innebar ovärdighet: att innehafva ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, och att tillgodonjuta pension eller andra däraf härflytande rättigheter eller förmåner; att innehafva adelskap, riddareorden eller annan offentlig utmärkelse; och att deltaga i val till allmän befattning. Den andra, eller förlust af medborgerligt förtroende på viss tid, skulle åläggas ej under fem och ej öfver tio år, och den skulle innebära, att den dömda förverkat ämbete, tjänst eller annan allmän befattning med däraf följande pension, rättigheter eller förmåner, så ock adelskap, riddareorden eller annan offentlig utmärkelse och dessutom skulle under den i domen utsatta tid vara ovärdig att deltaga i val till allmän befattning och att därtill väljas eller förordnas. Slutligen blef i

förslaget särskildt utsatt, att förlust af medborgerligt förtroende *för alltid* var den påföljd af brott, hvarmed vanfrejd betecknades.

Äldre lagberedningen delade icke i allo lagkommitténs åsikter. Beredningen ansåg, att den vanheder, hvartill någon genom brott gjort sig förfallen, bättre betecknades genom lagens förklarande, att den skyldige »ej må i allmänt värf brukas», än genom talesättet, att han skulle dömas förlustig medborgerligt förtroende. Lagstiftningen kunde svårligen tillägna sig rättigheten att råda öfver allmänna förtroendet. Förlusten däraf, uttalad såsom bestraffning för brott, syntes nog mycket närma sig till ärans förlust: ett straff i då gällande lag, som på goda skäl ur lagförslaget uteslutits. Däremot kunde och borde, enligt beredningens tanke, lagstiftningen utmärka de fall, då den dömda måste anses hafva ovillkorligen gjort sig ovärdig att nyttjas i allmänna värf, enär det vore lagstiftningens både rättighet och plikt att utmärka de svårare fall, då vanäran i allmänna omdömet ansåges vara så uppenbar, att den uteslöte möjligheten af den straffade personens uppträdande i offentlig verksamhet. Beredningen föreslog därför i 2 kap. 20 och 21 §§ bestämmelser af innehåll, att brott i vissa fall straffades med särskilda påföljder och att en af dessa påföljder »är, att den dömda ej må i allmänt värf brukas; och vare den, som till sådan påföljd gjort sig förfallen, oberättigad att utöfva ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, att till allmän befattning välja, så ock att föra annans talan inför rätta».

Detta lagberedningens förslag vann ej godkännande. Mot detsamma blef af justitiestatsministern vid strafflagens framläggande anmärkt, att villrådighet skulle uppstå, huruvida påföljden vore att anse för vanfrejdande eller ej, men att likväl visshet därom borde äga rum, bland annat, vid tillämpning af föreskrifterna i 17 kap. 7 och 29 §§ rättegångsbalken samt de särskilda författningar, som bestämma god frejd såsom villkor för utövande eller erhållande af vissa rättigheter. Vid stiftande af strafflag kunde, enligt justitiestatsministerns åsikt, gällande lagstiftning i öfrigt icke lämnas å sido, utan strafflagen måste sluta sig till densamma, och därför borde i strafflagen bestämmas, hvilka brott medförde vanfrejd eller ej. I öfverensstämmelse med dessa skäl och i syfte dessutom att, hvad särskilda brott anginge, ej lägga hinder i vägen för den dömda att efter viss tid kunna återvinna medborgerligt anseende, blef förslaget i justitiedepartementet omarbetadt. Enligt den nya bestämmelsen, som sedermera upphöjdes till lag och infördes i 2 kap. 19 § strafflagen, skulle vissa i lagen bestämda brott medföra den påföljd, att den dömda förklarades hafva medborgerligt förtroende för alltid eller för viss tid förverkat. »Då» — innehöll lagen vidare — »sådan påföljd för viss tid stadgad är, må den ej

under fem och öfver tio år ådömas. Den, som till förlust af medborgerligt förtroende dömd är, hafve förverkat ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, som af honom innehafves; vare ock, under den tid påföljden honom ådömd är, såsom *vanfrejdad ansedd* och förty utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras.»

Genom nådiga förordningen den 31 oktober 1873 blef den för ådömande af förlust af medborgerligt förtroende stadgade minsta tid nedsatt till ett år. Ett tiotal år senare uppdrogs åt nya lagberedningen att företaga en revision af strafflagens straffbestämmelser. I fråga om 2 kap. 19 § yttrade nya lagberedningen bland annat följande:

»Ej sällan har man påyrkat, att den i strafflagen för vissa brott stadgade påföljden förlust af medborgerligt förtroende måtte helt och hållet borttagas, och till stöd för detta yrkande dels hänvisat till den åsikt, som i allmänhet inom den nyare rättsutvecklingen gjort sig gällande om förkastligheten af straff, hvilka gå på äran, dels åberopat, att denna påföljd i tillämpningen visat sig ytterst fördärlig, ity att den för frigifna brottslingar försvarar återgången till en loflig och nyttig verksamhet och sålunda motverkar bestraffningens syfte. I förra afseendet må emellertid erinras, att påföljden förlust af medborgerligt förtroende ingalunda är jämförlig med de gamla ärestreffen. Dess syfte är ej att tillfoga brottslingen något lidande genom att utsätta honom för andra människors afsky och förakt, utan endast att förebygga, att den, som blifvit dömd för nesligt brott, må framdeles eller, där påföljden ådömes för viss tid, förrän någon tid förflutit efter det han lämnat straffanstalten, inträda i sådan verksamhet inom samhället, hvars betroende åt en person ansetts böra förutsätta, att denne gjort sig förtjänt af allmän tillit — något, hvarom själfva benämningen förlust af »medborgerligt förtroende», riktigt förstådd, innehåller en antydning. Svårligen kan ock lagstiftaren helt och hållet uppgifva grundsatsen att utesluta gröfre brottslingar från viss offentlig verksamhet äfven utöfver den tid, som frihetsstraffet omfattar. Men vid sådant förhållande är det uppenbarligen i praktiskt afseende synnerligen lämpligt att på ett ställe, och det just i strafflagen, sammanföra bestämmelserna rörande de brott, hvilka anses böra medföra denna påföljd, så att särskilda lagar och författningar sedan utan vidare kunna hänvisa härtill, och detta så mycket mera, som härigenom jämväl vinnes den fördel, att man kan låta tidslängden för ifrågavarande påföljd, där den ej anses böra åläggas för alltid, bestämmas af domaren med hänsyn till de vid hvarje särskildt fall föreliggande omständigheter.

Hvad den senare anmärkningen angår, så träffar i själfva verket ej heller denna strafflagens bestämmelser i ämnet. Att den, som begått nesligt brott, skulle, för att ej beröfvas sin utkomst, bibehållas vid ämbete, tjänst eller annan allmän befattning, som han kan innehafva, lär ej på allvar af någon sättas i fråga, och huruvida bland de »rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras», tilläfventyrs finnas sådana, vid hvilka, till underlättande af straffade personers bemödanden att ärligt förvärfva sitt uppehälle, detta förbehåll borde försvinna, är en fråga, som det ej tillkommer strafflagstiftningen att besvara. Anledningen till det öfverklagade förhållandet ligger för öfrigt ytterst sällan däri, att den, som dömts till ifrågavarande påföljd, är utesluten från vissa befattningar och yrken. I regeln är orsaken att söka i den omständigheten, att i den frigifnes prästbetyg inflyter uppgift därom, att han är förlustig medborgerligt förtroende. Ingalunda kan det emellertid med skäl påstås, att det, för att stadgandet om den dömdes uteslutande från viss offentlig verksamhet skall blifva efterlefdt, är nödvändigt, att han ständigt å sitt prästbetyg här med sig intyget om den påföljd han är underkastad. Något dylikt förekommer ju ej med afseende å påföljderna »ovärdighet att i rikets tjänst nyttjas» och »ovärdighet att föra andras talan inför rätta». Den ifrågavarande uppgiften i prästbetyget är således ej behöflig för att trygga den lagbestämda verkan af påföljden förlust af medborgerligt förtroende och kan följaktligen afskaffas, utan att strafflagens föreskrifter i ämnet för detta ändamål behöfva undergå någon förändring.

På grund af hvad nu blifvit anfördt har beredningen ansett sig sakna skäl att förorda ett upphäfvande af strafflagens stadganden om förlust af medborgerligt förtroende. För att dock ur strafflagen borttaga hvarje stöd för den missuppfattningen, att ifrågavarande påföljd afser att stämpla den dömda såsom vanhedrad och ovärdig medmänniskors aktning, och för att tydligen utmärka, att densamma endast innefattar ett utestängande från allmänna befattningar och från utöfningen af vissa medborgerliga rättigheter, har beredningen ur 19 § uteslutit orden »såsom vanfrestad ansedd». För en sådan uteslutning möter ej något hinder i den omständighet, att vissa lagar och författningar begagna uttrycket »vanfrestande brott», då i allt fall tvifvel ej kan uppstå därom, att med sagda uttryck förstås sådana brott, hvilka, enligt ordalydelsen i denna §, medföra den påföljd, att den dömda blir »utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras».

Om således påföljden förlust af medborgerligt förtroende blifvit bibehållen, har dock beredningen föreslagit åtskilliga bestämmelser, genom hvilka användningen af nämnda påföljd skulle i ej obetydlig mån inskrän-

kas. Så har för åtskilliga brott, å hvilka hittills ovillkorligen skolat följa straffarbete, åtföljdt af förlust af medborgerligt förtroende, såsom straff föreslagits jämväl fängelse, med hvilken senare straffart berörda påföljd icke förenas. Det inses lätt, hvilken stor betydelse i det hänseende, hvarom nu är fråga, en sådan ändring äger, då den vidtagits med afseende å, bland annat, ett så ofta förekommande brott som stöld.»

I särskild författning ville nya lagberedningen få bestämdt, att i betyg, som på enskild persons begäran af prästerskapet meddelas, anteckning om frejd ej finge göras i annat fall, än då betyget begärdes: för flyttning från en församling till en annan, eller till fullgörande af domstols föreskrift om uppvisande af frejdbetyg, eller i ändamål, för hvilket bevis om frejd enligt lag eller författning erfordras. Detta förslag blef af högsta domstolen enhälligt afstyrkt. Det anfördes härin bland annat att, så länge staten fäster den betydelse vid förlust af medborgerligt förtroende, att den utesluter den vanfrejdade icke allenast från politiska och kommunala rättigheter samt befattningar i statens tjänst utan äfven från utöfning af vissa borgerliga yrken, samt fränkänner honom förtroendet att höras såsom vittne, kunde det icke ifrågasättas, att den enskilde vid antagande af en arbetare i sin tjänst skall lämna frågan om dennes frejd utan all betydelse. Om arbetsgifvaren icke kan ur prästbetyget erhålla upplysning i detta hänseende, torde han därför söka på annat sätt vinna upplysning angående den arbetssökandes förflutna lif. Därvid kunde måhända äfven ett brott, som icke medfört vanfrejd eller för hvilket vanfrejdstiden redan gått till ända, föranleda dennes afvisande; lagen skulle sålunda möjligen komma att verka i en riktning alldeles motsatt den åsyftade. Dessutom kunde den verkan af lagen befaras, att den vanfrejdade därigenom uppmuntrades att medelst falska uppgifter eller fördöljande af sanningen söka vinna en anställning, som han genom ett ärligt och öppet tillvägagående icke skulle erhålla. Och medan lagens ändamål vore att för den vanfrejdade undanröja svårigheterna att förskaffa sig arbetsförtjänst, skulle densamma hvad angår den välfrejdade komma att verka i rakt motsatt riktning; ty den skulle, där han ej, genom att kringgå lagens hufvudsakliga stadgande, sökte skaffa sig en utväg att styrka sin frejd, beröfva honom denna utväg och dymedelst utsätta honom för miss-tankar och försvåra hans utkomst. Förslaget angående tillägg till gällande stadganden i afseende å frejdebetyg blef ej förelagdt Riksdagen, utan fick på de nyss anförda skälen förfalla.

Nya lagberedningens förslag till ändrad lydelse af 2 kap. 19 § strafflagen vann, efter vidtagandet af några af granskningen i högsta domstolen föranledda redaktionsändringar, Konungens och Riksdagens god-

kännande, samt blef sanktioneradt genom lagen den 20 juni 1890. I fråga om tillämpningen af påföljden förlust af medborgerligt förtroende vid ett särskildt slag af brott, nämligen tjufnadsbrotten, yppades emellertid inom Riksdagen en uppfattning, icke obetydligt afvikande från den, som i lagberedningens, af Kungl. Maj:t understödda förslag fick sitt uttryck och slutligen blef Riksdagens beslut. Enligt lagberedningens förslag skulle vid tjufnadsbrotten förlust af medborgerligt förtroende ådömas, då brottet blefve belagdt med straffarbete, och då såväl första som andra resan stöld kunde försonas med fängelse, skulle enligt lagberedningens tanke därigenom användningen af ifrågavarande påföljd kunna icke obetydligt inskränkas.

Lagutskottet anmärkte härom, att, då straffarbete utgjorde den enda straffarten i den ordinarie latituden för tjufnadsbrott, den föreslagna inskränkningen finge verklig betydelse endast i de jämförelsevis sällsynta undantagsfall, då omständigheterna kunna anses vara synnerligen mildrande. Utskottet föreställde sig, att man utan fara skulle kunna gå något längre i inskränkande af straffpåföljdens användning, nämligen sålunda, att likasom den i det kungl. förslaget bundits vid användningen af en viss straffart, den komme att bindas vid ett visst högre mått af denna straffart. För valet af detta mått fäste utskottet sig särskildt vid straffbestämmelserna i 1 § af 20 kap.; maximum i den allmänna strafflatituden för stöld vore där bestämdt till sex månaders straffarbete, men för synnerligen försvårande omständigheter angäfvos en särskild latitud, som ginge upp till två års straffarbete. Utskottet ansåg, att då stölden enligt dessa bestämmelser kunde försonas med straff, ej öfverstigande den allmänna latitudens maximum, den icke heller borde beläggas med förlust af medborgerligt förtroende. Härigenom skulle i de flesta fall den, som dömdes för första resan stöld, undgå denna påföljd. Detsamma borde äfven i allmänhet gälla om samtliga de brott, som omförmälas i 20 kap. strafflagen. Endast vid iteration samt i de svårare fall, som omförmälas i 4 och 5 §§, syntes man böra antaga regeln, att påföljden skulle inträda, så snart gärningen belägges med straffarbete. Lagutskottet hemställde på dessa skäl om följande lydelse af 20 kap. 14 §: »Den, som för brott mot 4 §, 5 §, 6 § 2 mom. eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete, skall ock dömas förlustig medborgerligt förtroende. Lag samma vare, där någon för brott, hvarom eljest i detta kapitel förmäles, gjort sig skyldig till straffarbete under längre tid än sex månader.»

Detta lagutskottets förslag godkändes af första kammaren med stor röstpluralitet. Andra kammaren åter biföll det kungl. förslaget; dock

synes det till icke oväsentlig del hafva berott på formella skäl, att utskottets förslag där ej rönt större uppmuntran.

Frågan om möjligheten för den, som drabbats af förlust af medborgerligt förtroende, att det oaktadt kunna försörja sig, var emellertid föremål för stor uppmärksamhet från Riksdagens sida. Äfven Riksdagen fann nya lagberedningens förslag rörande prästbetygen oantagligt. Där emot trodde Riksdagen, att det villkor om god frejd, som i lagar och författningar uppställts för utöfvande af näring eller yrke, skulle kunna borttagas, om icke öfver allt, där det förekommer, så åtminstone ur den allmänna näringslagstiftningen. Lagen borde icke stadga förbud för den, som ådragit sig förlust af medborgerligt förtroende, att genom idkande af handel, handtverk eller annat yrke ärligen försörja sig, utan ville han söka att genom sådant arbete vinna förtroende hos sina medmänniskor och därigenom mildra den ådömda påföljden, borde lagstiftningen icke därför lägga hinder i vägen. På grund häraf anhöll Riksdagen i aflåten skrifvelse, att Eders Kungl. Maj:t ville taga i öfvervägande, dels huruvida icke stadgandet i förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 om god frejd såsom villkor för idkande af handel, handtverk eller annat yrke kunde upphävas, dels ock om och i hvad mån enahanda villkor, där det förekommer i andra författningar rörande näringslifvet, kunde borttagas, samt till Riksdagen härom göra den framställning, hvartill utredningen af frågan kunde gifva anledning.

Sedan Eders Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium att, efter vederbörandes hörande, afgifva utlåtande i anledning af denna Riksdagens framställning, aflät kollegium underdånig skrifvelse i ämnet af den 29 mars 1892. Däri anfördes, med stöd af ett stort antal inkomna yttranden, att inom landet den åsikt vore förhärskande, att borttagande af ifrågavarande villkor för rättigheten att idka handel eller annan näring i mera vidsträckt omfattning vore ägnadt att försvaga krafvet på redbarhet hos näringsidkarne och sålunda minska förtroendet inom näringslifvet till men för detta. På dessa och andra anförda skäl tillstyrkte kollegium, att Riksdagens framställning icke måtte till någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda, och då ärendet den 3 februari 1893 inför Eders Kungl. Maj:t anmälades, beslöt Eders Kungl. Maj:t i öfverensstämmelse med denna tillstyrkan.

Sedan jag härmed afslutat redogörelsen för tidigare ändringsförslag i ämnet, anhåller jag att få återkomma till Riksdagens senast gjorda framställning. Hvad som föranledt denna är det redan här förut berörda förhållande, att förlust af medborgerligt förtroende i hög grad ökar de svårigheter, mot hvilka en frigifven fånge har att kämpa. Af personer, hvilka särskildt gjort till sin uppgift att förskaffa frigifna fångar arbete,

bekräftas denna vid åtskilliga tillfällen inom Riksdagen påpekade erfarenhet. Den, som saknar medborgerligt förtroende, möter i sitt sökande efter arbete ej blott obenägenhet hos arbetsgifvarne utan äfven ett hinder i andra arbetares ovilja att hafva honom till arbetskamrat. Därtill lär det ofta inträffa, att en kommun utöfvar tryck på sina medlemmar för att afvärja att de i sitt arbete mottaga personer, som äro förlustiga medborgerligt förtroende, då dessa icke inom kommunen hafva hemortsrätt.

I följd af nu antydda förhållanden visar sig förlust af medborgerligt förtroende ofta nog motverka möjligheten att förbättra en brottsling, hvars återvinnande åt samhället kanske eljest ännu vore möjligt. Någon annan lämplig utväg till detta missförhållandes afhjälpande än att, på sätt Riksdagen ifrågasatt, inskränka användningen af ifrågavarande påföljd synes näppeligen stå till buds, i allt fall icke för närvarande. Att alldeles afskaffa påföljden skulle ej vara lämpligt; i denna punkt är jag af den åsikt, att de af nya lagberedningen anförda skäl äro öfvertygande. De förslag, som varit väckta om förbud emot påföljdens omnämmande i prästbetyg, utom i särskilda fall, samt om borttagande af villkoret om god frejd såsom betingelse för behörighet att idka vissa näringar, torde från arbetsgifvares och näringsidkares sida möta bestämdt motstånd och för öfrigt näppeligen innebära någon verksam eller ändamålsenlig lösning af spörsmålet. Vill man åter upptaga tanken att inskränka påföljdens användning, i den mån sådant är förenligt med samhällets säkerhet, har man närmast att öfverväga, om detta syftemål lämpligast kan vinnas genom att, på sätt nu är fallet med afseende å brottslingar mellan 15 och 18 år, inrymma åt domstolarna befogenhet att i det särskilda fallet pröfva, om påföljden bör ådömas, eller genom att, utan dylik pröfningsrätt för domstolarna, medelst ovillkorlig föreskrift inskränka antalet af de fall, då påföljden skall komma till användning. Emot det förra alternativet synes mig kunna framhållas faran af en osäker och för skilda orter olikartad lagtillämpning, hvilken fara torde vara så mycket större, som det kan antagas, att domarens personliga uppfattning af påföljdens lämplighet öfver hufvud lätteligen skulle komma att omedvetet utöfva ett väsentligt inflytande på afgörandet. Det senare alternativet synes mig däremot väl förtjäna beaktande. Beslutar man sig för detta alternativ, återstår att finna den rätta begränsningen. Jag vill härvid erinra, att Riksdagen i sin skrifvelse särskildt fäst uppmärksamheten vid tjufnadsbrotten, och det torde få medgifvas att, praktiskt sedt, en tanke på reform i främsta rummet synes böra knyta sig vid frågan, om påföljden skall bibehållas vid första resan stöld. Såsom redan framhållits hade lagutskottet vid 1890 års riksdag tillstyrkt, att för stöld, som ej belades med svårare straff än straff-

arbete i sex månader, förlust af medborgerligt förtroende ej skulle ådömas. Dock ville lagutskottet göra väsentliga undantag, i det att vid kvalificerad stöld efter 20 kap. 4 §, vid inbrott utan tillgrepp och vid itererad stöld förlust af medborgerligt förtroende skulle ådömas, så snart gärningen belades med straffarbete. Detta förslag betecknar onekligen ett ganska stort steg från den fordom rådande uppfattningen, att stöldbrotten framför alla andra borde draga med sig förlust af medborgerligt förtroende. Emellertid hade ju redan nya lagberedningens förslag afvikit från denna uppfattning genom att för första och andra resan stöld vid synnerligen förmildrande omständigheter inrymma möjligheten af brottets beläggande med fängelsestraff, med hvilket förlust af medborgerligt förtroende ej kunde förenas. Lagutskottet menade, att om man kunde binda påföljdens inträdande vid en viss straffart, kunde man också utan fara binda den vid ett visst högre straffmått af denna straffart. Äfven jag är af den mening, att det icke skulle komma att medföra någon fara för det allmänna, om man utesluter påföljdens tillämpning vid tjufnadsbrott, som icke hafva en mera svårartad karaktär. Så till vida är jag dock af annan mening än lagutskottet, som jag ej kan finna det nödvändigt eller riktigt att ovillkorligt undantaga alla fall af kvalificerad stöld, inbrott utan tillgrepp och itererad stöld. Hvad angår inbrott utan tillgrepp är ju strafflatituden alldeles densamma som för första resan enkel stöld. Men äfven vid kvalificerad eller itererad stöld förutsätter lagen, att brottet kan hafva en så pass lindrig karaktär, att hufvudstraffet bör sättas vid ett mått, som faller inom den normala skalan för första resan enkel stöld, och där så är förhållandet, kan jag ej finna anledning att i fråga om påföljden bedöma brottet strängare än i fråga om hufvudstraffet. Om man i öfverensstämmelse härmed utesluter påföljden med afseende å alla tjufnadsbrott, för hvilka straffet ej uppgår till ett visst minimum af straffarbete, synes konsekvensen kräfva, att den antagna principen genomföres för straffrättens hela område. Underlåtenheten häraf framhölls vid 1890 års riksdag såsom en brist i lagutskottets förslag, och efter min uppfattning var denna anmärkning berättigad. Äfven i ett annat hänseende torde den af lagutskottet föreslagna grundsatsen böra modifieras. Dess förslag gick ut på, att påföljden ej skulle inträda, med mindre hufvudstraffet sattes till *mer än* sex månaders straffarbete. Med hänsyn därtill, att för åtskilliga brott, hvilka föranleda förlust af medborgerligt förtroende, strafflatituden begynner med sex månaders straffarbete, lär det för att undvika inkonsekvens vara riktigast att, då det nu gäller att genomföra principen för straffrättens hela område, för alla fall sätta sex månaders straffarbete såsom det minimi-straff, vid hvilket påföljden skall inträda.

För att åskådliggöra verkningarna, med afseende å tjufnadsbrotten, af den nu ifrågasatta lagförändringen, har jag med ledning af den officiella statistiken låtit uppgöra en öfversikt af de under åren 1893—1902 för stöld och inbrott ådömda straff, hvilken öfversikt torde få fogas vid protokollet.

I öfverensstämmelse med hvad jag nu anført har jag låtit upprätta förslag till

1:o lag om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende; samt

2:o lag om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten.»

Sedan departementschefen härefter uppläst berörda lagförslag, af den lydelse bilagorna litt. A och B till detta protokoll utvisar, hemställde han i underdånighet, att högsta domstolens yttrande öfver förslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom note ur protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet

Carl Lundquist.

Öfversikt

af de under åren 1893—1902 för stöld och inbrott ådömda straff.

År	Enkel stöld, 1:a resan.			Kvalificerad stöld eller inbrott, 1:a resan.			Itererade brott.		
	Fängelse.	Straff- arbete under 6 mån.	Straff- arbete i 6 mån. o. där- öfver.	Fängelse.	Straff- arbete under 6 mån.	Straff- arbete i 6 mån. o. där- öfver.	Fängelse.	Straff- arbete under 6 mån.	Straff- arbete i 6 mån. o. där- öfver.
1893	41	253	10	31	261	225	7	61	341
1894	27	260	10	26	224	225	5	94	379
1895	28	262	5	36	281	230	7	70	365
1896	40	254	13	48	263	185	3	69	348
1897	33	246	7	36	265	179	4	85	382
1898	34	311	5	30	236	168	7	59	363
1899	48	268	3	36	246	178	8	65	368
1900	56	289	9	48	253	197	8	68	396
1901	72	286	12	55	285	221	11	82	385
1902	63	297	12	50	265	238	8	86	441

Bil. litt. A.

Förslag

till

L a g

**om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af
medborgerligt förtroende.**

Härigenom förordnas, att 2 kap. 19 §, 3 kap. 13 §, 8 kap. 30 §, 12 kap. 21 §, 14 kap. 46 §, 16 kap. 16 §, 19 kap. 22 §, 20 kap. 14 §, 21 kap. 10 §, 22 kap. 22 § samt 23 kap. 2 § skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 KAP.**19 §.**

Vissa i lagen bestämda brott medföra den påföljd, att den dömda förklaras hafva förverkat medborgerligt förtroende.

Har den, som begått brott, hvarom nu är sagdt, gjort sig skyldig till dödsstraff eller straffarbete på lifstid; skall han förklaras förlustig medborgerligt förtroende för alltid: har han förskyllt straffarbete på viss tid, ej under sex månader; varde, där ej brottet är sådant, som i 13 kap. 1 eller 2 § sägs, förklarad förlustig medborgerligt förtroende, intill dess viss tid, minst ett och högst tio år, förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven.

Den, som till förlust af medborgerligt förtroende dömd är, hafve förverkat ämbete, tjänst eller annan allmän befattnings, som af honom innehafves; vare ock, så länge han är medborgerligt förtroende förlustig, utestängd från alla sådana rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande god frejd erfordras.

3 KAP.

13 §.

Har någon, efter 4, 7 eller 8 §, gjort sig skyldig till straffarbete i minst sex månader för delaktighet i brott, hvarå förlust af medborgerligt förtroende för alltid efter lag följa kan; varde då ock dömd medborgerligt förtroende förlustig, efter ty i 2 kap. 19 § sägs.

8 KAP.

30 §.

Den, som till straff efter 1, 4, 5, 6, 9, 11, 13, 15, 16, 18 eller 20 § sig skyldig gjort, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 2, 3, 7, 8 eller 10 § är förfallen till straffarbete i minst sex månader.

12 KAP.

21 §.

Den, som till straff efter 1, 2, 11 eller 14 § fälles, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 4, 7, 12, 13, 16 eller 18 § pröfvas skyldig till straffarbete i minst sex månader.

14 KAP.

46 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1 eller 2 §, 18 § 1 mom., 19, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 18 § 2 mom. eller 27 § pröfvas skyldig till straffarbete i minst sex månader.

16 KAP.

16 §.

Den, som efter 3 § gjort sig förfallen till dödsstraff eller till straffarbete i minst sex månader, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 1, 2 eller 7 § gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader.

19 KAP.

22 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 4, 7, 8 eller 10 §, 17 § 1 mom. eller 18 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 3 eller 6 § gjort sig skyldig till dödsstraff eller till straffarbete i minst sex månader eller efter 5 eller 9 § till straffarbete i minst sex månader.

20 KAP.

14 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kap. förmäles, gjort sig skyldig till straffarbete i minst sex månader, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

21 KAP.

10 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 9 § gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader.

22 KAP.

22 §.

Den, som för brott, hvarom i detta kap. förmäles, gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig.

23 KAP.

2 §.

Har gäldenär oredlighet mot sina borgenärer brukat ity

1. att han, sedan han själf sökt att få sin egendom afträda, eller, där konkursen tvungen är, sedan borgenärs ansökning därom honom kunnig blef, något af egendomen, borgenärerna till förfång, dock utan sviklig afsikt att bereda sig fördel, sålt, uppsåtligen förstört eller annorledes förskingrat; eller

2. att han, med kännedom om sitt obestånd eller sin oförmåga att rätt för sig göra, genom gäfvä eller annan åtgärd, som till sin följd därmed lika är, afhandt sig egendom af sådant värde, att borgenärerna därpå märklig skada haft eller få kunnat;

dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse; varde ock, där han till straffarbete i minst sex månader dömes, förklarad medborgerligt förtroende förlustig.

Bil. litt. B.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten.

Häri genom förordnas, att 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten skola erhålla följande ändrade lydelse:

58 §.

Den, som gjort sig skyldig till straff efter 42, 43 eller 44 §, varde ock dömd medborgerligt förtroende förlustig.

Lag samma vare, om någon efter 41 § gjort sig förfallen till dödsstraff eller till straffarbete i minst sex månader, så ock om någon är förfallen till straff för brott som i 49 § omförmäles, där brottet skett i förräddlig afsikt.

122 §.

Den, som gjort sig förfallen till straff efter 108, 116, 117, 118 eller 119 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende förlustig. Lag samma vare, om någon efter 113 eller 114 § gjort sig förfallen till straffarbete i minst sex månader.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts
högsta domstol onsdagen den 19 oktober 1904.*

Tredje rummet.

Närvarande:

Justitieråden CLAËSON,
HELLSTRÖM,
BILLING,
BOHMAN,
QUENSEL.

Tillförordnade byråchefen för lagärenden konstituerade revisionssekreteraren Hellner föredrog:

Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 oktober 1904, utvisande, att högsta domstolens utlåtande skulle, jämlikt § 87 regeringsformen, genom note ur protokollet inhämtas öfver upprättade förslag till

1:o lag om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende, samt

2:o lag om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten; varande förslagen under litt. A och B bilagda detta protokoll.

Förslaget till lag om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende.

2 KAP.

19 §.

Högsta domstolen fann det vara önskvärdt, att den grundsats, som genomgår det remitterade förslaget, nämligen att förlust af medborgerligt förtroende i intet fall må förenas med ringare straff än straffarbete i sex månader, blefve på ett mera klart och direkt sätt uttalad i förevarande §.

I öfrigt lämnades förslaget af högsta domstolen utan anmärkning.

Förslaget till lag om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten.

Högsta domstolen lämnade lagförslaget utan anmärkning.

Ur protokollet

Carl Lundquist.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 16 december 1904.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern Boström,

Statsråden: ODELBURG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN,
VIRGIN,

Justitieråden: PETERSSON,
HELLSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger anmälde i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 7 oktober 1904 inhämtade utlåtande öfver de vid samma protokoll fogade förslag till

1:o lag om ändring i vissa strafflagens bestämmelser angående förlust af medborgerligt förtroende; samt

2:o lag om ändrad lydelse af 58 och 122 §§ i strafflagen för krigsmakten.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll, anförde departementschefen, att i följd af den anmärkning, högsta domstolen gjort mot den föreslagna lydelsen af 2 kap. 19 § strafflagen, denna § blifvit omarbetad i öfverensstämmelse med högsta domstolens önskan, hvarefter de-

partementschefen hemställde, att förslagen, som i öfrigt lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom nådig proposition för Riksdagen till antagande framläggas.

Med bifall till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition i ämnet, af den lydelse bilagan litt. C vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet

Aug. von Hartmansdorff.
